

**PROŠLOST**

GRAČANIČKI GLASNIK  
časopis za kulturnu  
historiju

Broj 44, godina XXII  
novembar, 2017. [str. 69-76]

© Monos 2017

# Jedan primjer komunističke represije, slučaj konfiskacije imovine Ibre Klokića (Osmanovog) iz Malešića

---

**Prof. dr. Omer Hamzić**

---

**SAŽETAK:** Prilog se zasniva na nekoliko dokumenata o provođenju agrarnih i drugih mjera represije komunističkog režima u neposrednom poraću. Slučaj Ibrahima Klokića, koji je došao pod udar tih mjera, pokazuje kako su se one provodile neposredno i u praksi. Postupak se najčešće odvijao u dvije faze: u prvoj po propisima o agrarnoj reformi, a u drugoj po propisima o konfiskaciji imovine „narodnih neprijatelja“. U prvoj fazi vođeni su upravni (agrarne komisije), a u drugoj sudski postupci (općinski i viši sudovi). U prvom dijelu priloga govori se o porijeklu i precima Ibrahima Klokića s ciljem da se pokaže kako su nastajala imućnija seoska domaćinstva („kulaci“), koja su dolazila pod udar navedenih zakona. U drugom dijelu, na slučaju Ibrahima Klokića, autor prikazuje kako je u praksi tekao postupak primjene spomenutih represivnih zakona.

**Ključne riječi:**

## **Ibrahim Klokić (Osmanov) – fragmenti životopisa**

Ne zna se odakle potiču Klokići iz Male Brijesnice. Ima nekih indicija da su se prvobitno doselili u Klokotnicu, pa su zato (valjda) i prozvani Klokići, ali to nije pouzdano predanje. Ibrahim, zvani Ibro Klokić, potiče iz familije Klokića, čiji je predak Mujo u zadnjim decenijama osmanske vladavine živio u mahali Grič u Ma-

loj Brijesnici, gdje su se izgleda, izrodili svi ovdašnji Klokići. Zna se da je na tom mjestu imao veliku kuću čardakliju, po čemu se može zaključiti da je pripadao sloju imućnijih Brijesničana s početka austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini (1878.). Iza njega ostao je sin jedinac Osman, otac Ibre Klokića (rođen 1874.) i četiri kćerke: Mihana, Kadira, Hanija i Đula. Prve tri nisu imale potomstva, dok je Đula, udata za Mehu Džebušiću u Stjepan Polje sa njim rodila dvije kćeri: Timušu i Haniju.

Osman Klokić, živio je na spomenutom imanju u Mahali Grič u Maloj Brijesnici sve do svoje smrti, 1940. godine. Ukopan je u mjesnom mezarju Njiverak. U dva braka, izrodio je čak 12-toro djece. U prvom braku sa Đulom Ibrahimović iz Stjepan Polja imao je petoro djece: Mustafa (1892. – 1919.), Đula (1894. – 1944.), Ibrahim (1897. – 1973.), Ahmet (1905. – 1960.) i Omer (1906. – 1990.). Nakon smrti njegove prve žene, drugi brak je sklopio sa Hatidžom Ibrišević, takođe iz Stjepan Polja, sa kojom je izrodio sedmoro djece: Mina (1913. – 1990.), Kadira (1916. – 1944.), Fata (1919. – 1992.), Hanifa (1921. – 1983.), Šerif (1924. – 1943.) i Džemal (1929. – 1937.)

Osman Klokić je upamćen kao jedan od najimućnijih ljudi „od Doboja do Tuzle“. Bavio se poljoprivredom, posjedovao je preko 2000 dunuma zemlje, koju je jednim dijelom naslijedio, a drugim većim dijelom kupovao. Pored prihoda sa zemlje, značajno bogatstvo stekao je trgovinom, poljoprivrednim proizvodima, a posebno šljivom, sijenom, drvetom... Pored velike porodične kuće – čardaka na Griču, na toj lokaciji imao je više stambenih i gospodarskih objekata. Kažu da je bio plemenit i human čovjek, uzoran vjernik, da je za života obavio dva hadža i uživao veliki ugled na prostoru tadašnjeg gračaničkog sreza. Družio se sa uglednim ljudima iz poli-

tičkog života na prostoru između Gračanice i Doboja, posjedovao dobre konje koje je izvodio na tadašnje trke i turnire. Između ostalih, prijateljovao je i sa Husein ef. Rašidagićem iz Grapske, koji se na petomajskim izborima 1935. godine kandidovao na listi Udružene opozicije Vlatka Mačeka kao aktivista i lider Muslimanske organizacije (HSS) u ovome kraju. Negdje je zabilježeno da je Osman Klokić platio i hadž za Rašidagića kako bi sa njim zajedno obavio tu svetu dužnost Muslimana budući da je ef. Rašidagić znao arapski jezik.

Darovao je pet dunuma zemlje za lokaciju osnovne škole, na kojoj se i danas nalaze školski objekti u Velikoj Brijesnici. Finansirao je dovođenje vode i postavljanje kamenog korita za vodu pored nekadašnjeg makadamskog puta Doboj – Tuzla na lokalitetu Grabovac, prema Korića Hanu u Gračanici. I danas se taj lokalitet naziva Hadžina voda, koja je ostala iznad sadašnjeg asfaltnog puta.<sup>1</sup>

Ispod Male Brijesnice, pored puta Doboj Tuzla, u njegovom vlasništvu nalazio se i han, koji je služio za odmor putnika, sklapanje trgovačkih poslova itd. Vjerovatno je pripadao nekom od predaka ovih Klokića, jer se na austrougarskim kartama, taj lokalitet označavao kao „Klokin konak“. Na tom mjestu poslije Drugog svjetskog rata formirana je prva seljačka radna zadruga u Brijesnici.<sup>2</sup>

Ibrahim, zv. Ibro Klokić, treće djetete iz prvog braka Osman Klokića (sa Đulom Ibrahimović iz Stjepan Polja), rođen je 1897. godine u Maloj Brijesnici. Prvi brak je sklopio sa Zlatom Ibrišević iz Stjepan Polja, koja je bila rođena sestra njegove maćehe Hatidže, to jest druge žene njegovog oca Osmana Klokića. Tako se sticajem okolnost, u ovom slučaju desilo da su otac i sin oženili dvije rođene sestre i tako postali badže. Iz tog braka rođene su dvije kćerke: Rabija (1923.

1 Podaci o Klokićima iz Brijesnice, prema knjizi: Haso Klokić, *Klokići–rodoslovlje porodice Klokić iz Male Brijesnice – Doboj Istok*, „Planjax“ Tešanj, 2010., 14–16

2 Isto



*Klokić Ibrahim (slika)*

– 1921.) i Mihana (1927. – 2002.). Zlata je umrla dosta rano, pa je Ibro oko 1930. godine sklopio drugi brak sa Nesibom (rođena 1904.) iz ugledne porodice Mulabdije Begovića iz Sokola. Ibro i Nesiba imali su četvoro djece: Rukija (1932.), Ibrahim, zv. Ibro (1934. – 1995.), Munira (1937. – 2006.) i Abdulah (1938. – 2003.).

Po svemu sudeći, Ibro je naslijedio trgovačke sposobnosti i talenat od svog oca Osmana, koji je u Ibru imao veliko povjerenje, pa ga je postepeno uvodio u sve važnije poslove. Tako su negdje oko 1930. godine, od povjerenlaca propale trgovačke firme Mujage Kučukalića, kupili, jedno veće seosko imanje u mahali Čauševići (kasnije prozvani Mešići, koji su pripadali Babićima).<sup>3</sup> Nakon kupovine, u dogovoru sa ocem, Ibro preuzima

obavezu da ga uredi i što prije stavi u funkciju. Ubrzo se tu i trajno doseljava i ostaje da živi sa svojom suprugom Nesibom i svojom porodicom. Na tom imanju napravili su novu kuću, izrodili djecu i proveli ostatak života, gdje su i ukopani. Nije u potpunosti tačna konstatacija u knjizi *Klokići–rodoslovlje porodice Klokić iz Male Brijesnice – Doboj Istok* u kojoj autor Haso Klokić navodi kako je „navedeno imanje sačuvano i nalazi se u posjedu mojih rođaka.“<sup>4</sup> Ostaci tog imanja su samo djelimično sačuvani. Samo nekoliko manjih parcela, što se tiče Malešića, danas se nalazi u posjedu potomaka Ibri Klokića.

### **Konfiskacija imovine Ibrahima Klokića**

Neposredno nakon Drugog svjetskog rata na udaru novog režima doći će mnoge institucije, ustanove i pojedinci koji su na bilo koji način mogli biti prepreka uspostavi totalitarnog komunističkog režima, poput vjerskih, kulturnih i političkih ustanova... Političko djelovanje bilo je omogućeno samo u okviru Narodnog fronta i frontovskih organizacija (Antifašistički front žena, Ujedinjeni savez omladine ili Narodna omladina itd.), koji su bili pod kontrolom KPJ. U skladu sa komunističkom ideologijom, privatno vlasništvo ograničeno je i suzbijano raznim represivnim mjerama režima kao što je konfiskacija, nacionalizacija, eksproprijacija, raznim agrarnim i drugim upravnim mjerama.. Izmišljenim optužbama za neprijateljsko djelovanje i kolaboracionizam, neovisno o stvarnoj ratnoj ulozi, uklonjeni su svi potencijalni politički suparnici KP. Teror i presija vršeni su sustavno i sistematično i u oblasti obrazovanja, kulture i vjere.<sup>5</sup>

<sup>3</sup> Mujaga Kučukalić je bio poznati veletrgovac i posjednik još za vrijeme austro-ugarske uprave. Zahvaljujući svom ugledu bio je član Trgovačko-obrtničke komore za Bosnu i Hercegovinu još od njenog osnivanja, 1909. godine. Očigledno se nije snašao u novim uslovima, nakon stvaranja Kraljevine SHS, pa je zapao u dugove i napokon bankrotirao, oko 1930. godine.

<sup>4</sup> Haso Klokić, *nav. djelo*, 103–104

<sup>5</sup> Izet Šabotić, Položaj Bošnjaka na širem tuzlanskom području neposredno nakon Drugog svjetskog rata, Naučni

Rješavanje problema sela i seljaštva, koje je i podnijelo najveći ratni teret i dalo najviše partizanskih boraca, bilo je u središtu pažnje nove komunističke vlasti. Tom sloju pripadalo je preko 80% stanovništva, koje je sasvim osnovano očekivalo bolje uslove života. U skladu sa proklamovanom politikom KPJ, Privremena narodna skupština je već 23. 8. 1945. donijela *Zakon o agrarnoj reformi i kolonizaciji*, koji se temeljio na principu da zemlja pripada onome ko je obrađuje. Agrarna reforma u Bosni i Hercegovini provodila se po istoimenom zakonu kojeg je donijela Narodna skupština 5. 1. 1946. godine. Iako će kasnije u dva navrata uslijediti njegove izmjene i dopune, tim zakonom označen je početak agrarne reforme, čiji je proklamovani cilj bio „da se ograniči i postepeno ukloni eksploatacija tuđeg rada na bazi posjedovanja zemlje“.<sup>6</sup> Polazeći od načela da se „ukloni“ eksploatacija tuđeg rada po osnovu posjedovanja zemlje, Zakonom je u potpunosti i bez naknade oduzeta zemlja i ostala imovina koja se odnosila na poljoprivredu, svim vlasnicima koji su je obrađivali isključivo najamnom radnom snagom, a to su prvenstveno bile banke, akcionarska društva, razne firme i veleposjednici. Po ovom zakonu, veleposjednikom je proglašavan vlasnik 25 – 35 hektara zemlje ili 45 hektara (u BiH 450 dunuma) ukupne zemljišne površine, uključujući tu i šume, pašnjake, lovišta itd. Dakle, Zakon se nije odnosio na privatnu svojinu, odnosno zemljište, koje je sam vlasnik obrađivao sa svojom porodicom.

Oduzeta zemlja ulazila je u fond općenarodne imovine u koji je ulazila i oduzeta zemlja od protjeranih pripadnika njemačke narodnosti u Vojvodini, kao i zemlja koja je prema odlukama AVNOJ-a i presudama

sudova oduzimana od onih, koji su proglašavani narodnim neprijateljima. Oduzetom imovinom upravljala je Državna uprava narodnih dobara (DUND) kao centralizovan organ na nivou države. Kasnije će se na većem dijelu tog obradivog zemljišta zasnivati krupnija poljoprivredna preduzeća i kombinati. Gotovo istovremeno sa *Zakonom o agrarnoj reformi i kolonizaciji*, donesen je i *Zakon o eksproprijaciji* imovine svih onih koji su sudskim odlukama proglašavani narodnim neprijateljima i saradnicima okupatora.

I na području sreza Gračanice pod udarom ovih mjera našlo se više lica. Prema sadašnjim istraživanjima, na ovom području konfiskovano je zemljište sljedećih zemljoposjednika: Sprečić Jusufa iz Sokola, Čolić Hasana iz Piskavice, M. Huseinović Ibrahima iz Škahovice, Sabrije Prohića iz Gračanice, Džebić Adema iz Gračanice, Rašidbegović Hazima iz Gračanice i dr.).<sup>7</sup> Karakterističan je slučaj Ibrahima Klokića, zemljoposjednika iz Malešića (mahala Čauševići, sada Mešići), koji je sticajem okolnosti, kao zemljoposjednik došao pod udar, prvo agrarnih mjera, a zatim i *Zakona o konfiskaciji*. Primjenom tog zakona režim je uništio nekada solidno solidno seosko zemljoradničko gazdinstvo, a članove Ibrine porodice doveo do ruba egzistencije. Ono po čemu se ovaj slučaj razlikuje od mnogih sličnih slučajeva „uništavanja seoskih kulaka“, kako se tada govorilo, je nejerovatna upornost Ibre Klokića i pokušaj da u okviru tadašnjih skučenih zakonskih mogućnosti „spasi što se spasiti može“ i tako osigura egzistenciju porodice. Čitav taj „slučaj“ ovdje smo pokušali rekonstruisati na osnovu nekoliko dokumenata koji su sačuvali potomci Ibrahima Klokića.<sup>8</sup>

skup „Bošnjaci u Drugom svjetskom ratu“, Sarajevo, 24. 11. 2011., Zbornik radova, Sarajevo, 2012, 274.

6 Mustafa Imamović, *Historija države i prava Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, 2014., 369–370

7 A TK, f- SNO Gračanica, Sreska agrarna komisija Gračanica, k-1, dok. 141/46

8 Dio teksta o rekviziciji imovine Ibrahima Klokića zasniva se na sljedećim dokumentima: Rješenje Okružne agrarne komisije u Tuzli, RIK, br. 596/46 od 27. 12. 1948.; Rješenje Sreskog suda u Gračanici br. I 12/50 od 28. 11. 1951.; Zaključak Sreskog suda u Gračanici u predmetu konfiskacije imovine Klokić Ibrahima iz Babića, a na

Kraj Drugog svjetskog rata i uspostavu nove vlasti Ibrahim Klokić je dočekaao kao posjednik oko 350 dunuma obradive zemlje i 50 dunuma šume na području Malešića (najviše mahala Čauševići i mahala Hodžići, odnosno Prazine), te na području sela Brijesnice i Sokola, što je, po navedenim zakonima, premašivalo tzv. „zemljišni maksimum“, pa su nadležne sreske vlasti povele postupak eksproprijacije tog „viška Ibrine zemlje“. Nakon provedenog administrativnog postupka, Sreska agrarna komisija je donijela Odluku (br. 67/46 od 8. 4. 1946. godine), kojom je Ibrahimu Klokiću priznala „zemljoradničko svojstvo, te mu je ostavila 158 dunuma i 415 kvadratnih metara obradive zemlje i 45 dunuma i 750 kvadratnih metara šume, a višak eksproprialo na osnovu čl. 7 Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji“.

Budući da mu je tom odlukom bilo eksproprialo preko 50% raspoložive zemlje, na ovu odluku Ibrahim Klokić je blagovremeno uložio žalbu Okružnoj agrarnoj komisiji u Doboju (Gračanički srez je tada bio u okviru Dobojskog okruga). Ocijenivši žalbu opravdanom, svojim aktom od 24. 9. 1946., Okružna komisija ukinula je prvostepenu odluku Sreske agrarne komisije u Gračanici, „te je ostavila Ibrahimu Klokiću čitav njegov zem. posjed, jer isti ne premašuje zemljišni maksimum“.

Konstelacija političkih odnosa u sreskim organima vlasti u to vrijeme u Gračanici nije išla u prilog podnosiocu ove žalbe. Kako su ti organi, u ovom slučaju, bili nezadovoljni odlukom iz Doboja, kojom je „Klokino imanje ostalo netaknuto“, ubrzo je uslijedila naknadna odluka Sreske agrarne komisije, kojom je, pozivajući se na član 75 Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji, „ostavila Ibrahimu Klokiću i njegovoj ženi Nesibi Klo-

kić, rođ. Begović kao zemljoradnicima 250 dunuma obradive zemlje i sav šumski zem. posjed, a višak je obradive zemlje eksproprialo na osnovu čl. 7 t.d. Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji, jer je naknadno bilo ustanovljeno da isti posjeduju oko 300 dunuma obradive zemlje i oko 50 dunuma šume.“

Iako je ovom drugom odlukom, Sreska agrarna komisija, „ostavila na raspolaganju“ Klokićevom zemljoradničkom domaćinstvu blizu 100 dunuma zemlje više u odnosu na svoju prvu odluku, Klokić je odlučio da iskoristi svoje pravo na žalbu i pokuša je osporiti. Kako je međuvremenu Gračanički srez priključen okrugu Tuzla, svoju žalbu je proslijedio Okružnoj agrarnoj komisiji u Tuzli kao nadležnom drugostepenom organu, 5. 1. 1948. godine (A rik broj 3/48). Međutim, nakon provedenog postupka, Okružna agrarna komisija odbija žalbu kao neosnovanu i donosi rješenje kojim se potvrđuje odluka prvostepene komisije. Na osnovu čl. 70 Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji ovo rješenje postaje izvršno i „protiv njega nema daljeg pravnog lijeka“ (akt, br. 596/46 II, od 27. 12. 1948.).

Sa oko 200 dunuma zemlje, koliko je ostalo u njegovom posjedu, nakon provedenih postupaka eksproprijacije po agrarnim zakonima, Ibrahim Klokić je mogao osigurati solidnu egzistenciju svojoj porodici i nastaviti se baviti zemljoradnjom bez nekih većih problema da se samo dvije godine kasnije, njegovo domaćinstvo nije našlo pod udarom Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije, kojim su se ekonomski razvlašćivali „kulaci“ i potencijalni protivnici režima. Kao i mnogi drugi slični njemu, jedno kraće vrijeme proveo je u istražnom zatvoru, pod optužbom da je bio saradnik „neprijatelja naroda“. Nakon što se „izba-

---

osnovu pravosnažne presude Okružnog suda u Tuzli Kz 277/50 od 10. 2. 1950. (Zaključak je pod br. 12/50 od 4. 4. 1951.). Rješenje Sreskog suda u Gračanici povodom molbe izvršenika Klokić Ibrahima, sin Osmana radi namirenja potrebnog minimuma egzistencije, br. I 12/50 od 28. 11.1951. (navedeni dokumenti se nalaze u privatnoj arhivi Rukije Hasić, najstarije kćerke Ibrahima Klokića). Autor se zahvaljuje Asimu Spahiću iz Gračanice, jednom od unuka Ibrahima Klokića (sin mlade Ibrine kćerke Munire), na pomoći koji mu je pružio tokom ovog malog istraživanja.

vio zatvora“, uslijedio je dug i mučan sudski postupak, tokom kojeg mu je konfiskovana skoro cjelokupna preostala nepokretna i pokretna imovina, pokućstvo, sredstva za rad. Postupak je okončan zaključkom–odlukom Sreskog suda u Gračanici od 4. 4. 1950., kojom mu se od njegovog cjelokupnog posjeda, ostavlja samo porodična kuća sa minimalnim pokućstvom, jedna magaza, jedna krava i 12 dunuma zemlje u Malešićima. Sve je ostalo „prešlo u vlasništvo države“

Iako se očekivalo da Ibro Kloko, kao i ostali slični njemu, neće dobro proći u ovom sudskom postupku, takva odluka je ipak iznenadila mnoge mještane Malešića. U materijalnom smislu, četvoročlana porodica Ibrahim Klokica našla se u vrlo nezahvalnoj situaciji. Zato je i odlučio da se ne predaje, već da „pravim putem“ pokuša izboriti makar malo povoljniji ishod tog mučnog postupka. Kao prvo, prosljedio je molbu Sreskom sudu u Gračanici da mu se poveća, odnosno ostavi na raspolaganju dio nekretnina i pokrene imovine koji će osigurati kakvu-takvu egzistenciju njegove porodice. U molbi je, pored ostalog, naveo da mu, prema čl. 4 Zakona o konfiskaciji, nije ostavljeno dovoljno imovine za normalan život porodice, pa je zato i molio da mu se povisi ostavljeni minimum zemljišta i dodijele (vrate) još neke njegove oduzete pokrene stvari.

Da bi provjerio navode u spomenutoj molbi, Sreski sud je u ovom postupku u svojstvu svjedoka odvojeno saslušao dvojicu predsjednika Mjesnog narodnog odbora Malešići: Hasiba Mešića, koji je ranije bio na toj funkciji i Hasu Buljubašića, kao aktuelnog predsjednika Mjesnog odbora. Buljubašić je pred sudom „iskazao“ da je „ovršniku“ Klokicu ostavljeno uistinu nešto oko 12 dunuma zemlje i da je to, s obzirom na broj članova njegove porodice i kvalitet „ostavljene“ zemlje, nedovoljno, te da im, imajući u vidu da se bave isključivo poljoprivredom, ostavljenu (dodijeljenu) zemljišnu površinu treba povećati na bar 70 dunuma. Sličan iskaz pred

sudom dao je i raniji predsjednik Mjesnog narodnog odbora za Malešiće Hasib Mešić, navodeći i konkretne parcele koje bi trebalo ostaviti porodici Ibre Klokica (u ukupnoj površini od 56,4 dunuma), uključujući i sve oduzete pokretne stvari..

Nakon provedenog postupka po ovoj molbi, Sreski sud u Gračanici je, 28. 11. 1951. godine, donio rješenje (br I. 12/50 od 28. 11. 1951. g.) da se Ibrahimu Klokicu, pored nekretnina, ostavljenih kao minimum egzistencije zaključkom ovog suda od 4. aprila ove godine (I. 12/50), ostave i nekretnine, upisane u k.o. Malešićima k.č. 784/1, 785 i 803 oranica, u sveukupnoj površini od 12.670 kvadratnih metara. Cijeneći istinitost iskaza navedenih svjedoka, te na osnovu svog ličnog znanja Sud je donio rješenje da se zemljište od 12 dunuma, ostavljeno toj porodici u ranijem postupku, poveća još samo za 12 dunuma, imajući u vidu da je supruga Ibre Klokica Nesiba, imala u posjedu i nešto svog vlastitog „nekretnog i pokretnog imetka“, između ostalog i 74,7 dunuma obradive zemlje u k.o. Soko.

Imajući sve to u vidu, Sud je procijenio da nema potrebe više povećavati zemljišni posjed tog domaćinstva (od 5 članova) budući da oko 100 dunuma obradive zemlje koliko je, nakon ovog postupka, imalo na raspolaganju, zadovoljava sve potrebe jednog pristojnog i uzornog seljačkog gazdinstva. U pogledu pokretnih stvari, sud nije našao za potrebno dopunjavati ili mijenjati svoju raniju odluku.

Konfiskovana pokretna i nepokretan imovina, izuzev one, koja je ostavljena užoj porodici na uživanje, odmah je predata u posjed mjesnim narodnim odborima Malešići i Brijesnica, koji su „utrošak“ od eventualno prodatih pokretnina predali Sreskom sudu u Gračanici kao prihod Ministarstva pravosuđa Narodne Republike BiH.

Svjedočenje bivšeg i aktuelnog predsjednika Mjesnog narodnog odbora Malešići Hasiba Mešića i Hase Buljubašića, pred Sreskim

sudom u Gračanici u korist Ibre Klokića (da mu se ostavi na raspolaganju onoliko zemlje koliko je bilo potrebno za egzistenciju njegove porodice) potvrđuje činjenicu da je Ibro Klokić, bez obzira na degradiranje od strane režima, i dalje uživao veliki ugled među svojim komšijama, pa i među članovima Mjesnog narodnog odbora. i s druge. Osim toga, u ovom postupku ispoljila se puna objektivnost i poštenje dvojice spomenutih predsjednika Mjesnog odbora, koji su svjedočili pred Sreskim sudom u Gračanici u korist jednog „kulaka“, iako su, u krajnjem, po svojoj funkciji, morali na neki način i provoditi represivne odluke tog istog suda. To, svakako, nije moglo proći nezapaženo od strane predstavnika sreskih vlasti u Gračanici, koji su, vjerovatno očekivali drugačiji iskaz dvojice uglednih funkcionera mjesne vlasti u Malešićima. Svjedočenje u korist „kulaka“ Klokića i držanje Buljubašića i Mešića, moglo bi se dovesti u vezu sa činjenicom da se, za razliku od ostalih mjesnih narodnih odbora na srezu Gračanica, samo u Malešićima nije mogla formirati Seljačka radna zadruga. Ima indicija da je najviše opstrukcije toj akciji bilo upravo u mjesnom narodnom odboru Malešići u kojem su vodeće ličnosti bili spomenuti Mešić i Buljubašić.

\*\*\*

Što se tiče Ibrahima Klokića (Ibre Kloke), on je, doživješi komunističku represiju na najgori način, zahvaljujući, u prvom redu, čvrstini svog karaktera, uspio sačuvati zdravlje i optimizam čovjeka, koji se i u najtežim situacijama nekako održao na nogama. Iako je sve to ličilo na borbu sa vjetrenjačama, on je nastojao zakonskim putem, očuvati makar nešto od svog oduzetog imanja kako bi osigurao egzistenciju svoje porodice, koja je spomenutim mjerama režima bila dovedena u pitanje. I u takvim stresnim i otežanim materijalnim uslovima, podigao je porodicu, zbrinuo obje kćeri, poslao na školovanje oba sina, koji su kasnije izrasli u vrlo ugledne i čestite ljude u svojoj sredini. Stariji Ibro istakao

se kao poljoprivredni tehničar i rukovodilac u zadružnim i poljoprivrednim organizacijama u Gračanici, a Abdulah kao omiljen i vrlo poštovan ljekar u Domu zdravlja, takođe u Gračanici.

Iz kasnijih godina, Ibro Kloko je upamćen kao dobroćudni starina, uvijek spreman za šalu, ljudski eglen, muhabet i akšamluk. Znao je uspostaviti dijalog i sa alimom i sa pijancem i sa starijim i sa mlađim... Pod stare dane, kako pamti i potpisnik ovih redova, bio je omiljena osoba u svakom društvu, posebno, među djecom u svom komšiluku, u svojim Čauševićima (Mešićima), koja su ga voljela na poseban način. Dokaz za to je i njegova, za Malešiće, veličanstvena dženaza i ispraćaj na bolji svijet, 1973. godine...U pogrebnoj povorci dominirali mladi.

---

## SUMMARY

### An example of a communist repression: the case of property confiscation of Ibro Klokić (the son of Osman) from Malešići

---

**Abstract:** The paper is based on several documents about the implementation of agrarian and other measures of repression by the communist regime in the post-war period. The case of Ibrahim Klokić, who was affected by these measures, shows that they were implemented directly in practice. The procedure usually had two phases. The first phase consisted of agrarian reforms and administrative processes by agrarian committees, while the second one consisted of regulations on property confiscation of “national enemies” and judicial procedures by municipal and higher courts. The first part of the paper deals with the origin and ancestors of Ibrahim Klokić in order to show how wealthy rural households (kulaks) were created and affected by these laws. In the second part, the author uses the case of Ibrahim Klokić to show how these repressive laws were implemented.

SRPSKI SUD U GRAČANICI  
BR. 12/50

Zaključak

U predmetu konfiskacije imovine Klekić Ibranić, rođ. 11. 11. 1906. na izdavanje na osnovu prevoznice presude br. 31/50 od 10. II. 1950. te presude Okružnog suda u Tuzli K. 277/50 od 22. II. 1950. godine pri se na znanje spisnik sudskog izaslanika od 7. III. 1950. g. i 9. III. 1950. g. presude kojom je na licu mjesta u "alešićima" i "Brijunici" popisana, procijenjena i u korist opšte narodne imovine države PNRJ. konfiskovana sledeća svrškova imovina.

I. Pokretne kuća 6x5 4 sobe prize mlje i spbat vrijedan 30.000 dinara, kuća 8x6 orijepo pokrivena 5 sosa sa veranda zidalo oštećen vrijedan 60.000 dinara koš letva 5x6 orijepo pokriven vrijedan 5000 hudeža 5x8 drvena orijepo pokrivena vrijedna 12.000 dinara; koš pri letvan orijepo pokriven vrijedan 1.500 din; 1 magaza drvena 5x 4 orijepo pokrivena vrijedna 2.000 dinara; pušnica 6x3 sa 6 ljeva orijepo pokrivena vrijedna 5.000 dinara; pčaljnik 2x3 drvena ogradjena orijepo pokriven sa dve sanduka i jedno trako koji su puni 15 sanduka i 9 traki presnih sve u vrijednosti od 2.500 din; pušnica sa šupo orijepo pokrivena 3x4 sa 6 ljeva sa sve u vrijednosti od 4.000 dinara; pušnica sa šupo 3x4 sa 6 ljeva orijepo pokrivena vrijedna 5.000 din; magaza drvena 6x3 orijepo pokrivena vrijedan 7.000 din; hamar 2,50x2,50 vrijedan 3.000 din; koš letva 6x1 orijepo pokriven vrijedan 3.000 din; 1 hudeža 3x2 orijepo pokrivena vrijedna 1.000 din; 1 spret/ filjaker/ vrijedan 5.000 dinara; okna 10 u broju sa 4 odjelanja vrijedna 4.000 din; 1 okna 10 u broju sa 4 odjelanja stalice u vrijednosti od 1.500 din; 2 orlara dvokrilna kat. boje vrijedna 14.000 din; 2 kreveta niska kat. boje sa dracila u vrijednosti od 5.000 e paša vrijedna 3.000 dinara; 1 natkasna žuta vrijedna 2.000 din; 1 kuhinjski kredenc vrijedan 3.000 din; 4 vunen duška po 5 kg. težine vrijedno 5.000 din; u ukupnoj vrijednosti od 20.000 dinara; 3 jastuka za sedišta vrijedni 1.600 din; 8 vršnih kstuka vrijedni 1.200 din; 13 metara lačne tkanine vrijedno 2.600 din; 1,50 kg. kšene pre dje u boji 225 din; 5 šilova u satke po 2,50x2,50 vrijedni 6.000 dinara u ukupnoj vrijednosti od 18.000 dinara; 1 šilim šaren 3x2 vr. jedan 12.000 din; 4 savjese sa presone repletene vrijedne 800 din; a natkasna orno obojena vrijdi 500 din; 1 dugi bakreni vrijedan 1.000 din; 1 kg. fabričkog psuka vrijedne po vama; 1000 eijena 290 din; 4 kg. sapuna sa veš vrijedno 64 din; 1 trokrijni ormar u boji sa 8 piglo vrijedan 5.000 din; 1 otoman sa naslonom vrijedi 8.000 din; 1 singer šivača mašina vrijedi 20.000 din; 1 sidno ogledalo 80x60 vrijedno 1.500 din; 4 jastuka vunen vrijedni 4.000 din; 1 ormatič kuti vrijedi 1.500 din; 1 krevet sa posteljino vrijedi 4.000 din; 1 sto žut vrijedan 500 din; močna posteljina 3 jorgana i 2 duška vrijedno 3.000 dinara; 1 mašina sa kranjenje žita vrijedna 4.000 din; 1 vaga sa uteni i 150 kg. vrijedi 3.000 din; 8 kg. detalinskog sjemena vrijedi 2.000 din; 1 par konjske hore vrijedno 2.000 din; 2 bureta po 60 l. vrijedi 3.000 din; 3 kacepo 200 litara vrijedne 9.000 dinara; 100 kg. jabukovog voća vrijedi 2.300 dinara; 100 kg. kruškoveg voća vrijedi 3.000 din; 1 eie sa kola vrijedan 1.500 dinara; 1 testere američana vrijedi 1.000 dinara 1 sešer vrijedan 700 dinara; 6 pari koše sa 6 par obuče vrijedno 900 din; 2 kg. žice vrijedne 100 dinara; 25 kg. bodiljake žice vrijedne 300 dinara; Kuhinjsko i vodeno posudje vrijedno 3.000 dinara; 1 krava žuta stara 4 g. vrijedna 15.000 ušara; 1 krava bijela stara 4 g. vrijedna 15.000 din; 1 junica bijela stara 2 godine vrijedna 6.000 din; 11 ovaca bijelih vrijednih 25.500 din; 2 ovce orne vrijedne 3.000 din; 3 jagnjadi bijelih vrijedno 900 din; 1 šarkjebe orno staro dvije g. vrijedno 15.000 din; 1 stari krevet žut vrijedan 1.800 din; 1 sedilica/ fotelja/ vrijedna 2.000 din; 1 sehara vrijedna 3.000 din; 1 plug poljski gvozden 1 vrijedan 3.000 din; 1 vihara vrijedna 5.000 din; 1 plug obrtač vrijedan 2.000 din; 1 orljada vr. vrijedna 500 din; 1 kranjica neispravna vrijedna 500 din; 220 kg. zorgana na vrijedno 8.800 din; 30 kg. bijelog graha u mahunama vrijedno 1.800 din; 130 kg. pšenice vrijedno 765 din; 150 kg. sođi vrijedno 450 din; 32 kg. neoprene vune vrijedne 1.440 din; 1 konjska kola neispravna vrijedna 15.000 din; 10 kg. sešer šutaka vrijedno 4.000 din; tegane krođe 8 i 9 u broju dušitne vrijedne 5.000 din; 1 šupo ogradjena duška pokrivena vrijedna 3.000 dinara; 1 krava niska stara 4 g. vrijedna 17.000 din;

Zaključak Sreskog suda u Gračanici od 4. 4. 1950.